

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 196/05-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 2. septembra 2005 predbežne prerokoval sťažnosť J. T., bytom B., t. č. vo väzbe, zastúpeného advokátom JUDr. P. K., Ž., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 5 ods. 1, 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na účinný právny prostriedok nápravy podľa čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci vedenej pod sp. zn. 5 To 48/2004 a jeho uznesením z 27. mája 2004, ako aj vo veci namietaného porušenia čl. 13 ods. 4 a čl. 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, jeho základného práva podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 5 ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Ntv II 13/2004 z 19. mája 2005 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. T. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

Odôvodnenie:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 16. júla 2004 doručené podanie J. T., bytom B., t. č. vo väzbe, zastúpeného advokátom JUDr. P. K., Ž., ktoré bolo označené ako „*Ústavná sťažnosť podľa článku 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky*“. Z jeho obsahu vyplynulo, že sťažovateľ namieta porušenie jeho základného práva podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 5 ods. 1, 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy, práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva na účinný právny prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru konaním Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) vo veci vedenej pod sp. zn. 5 To 48/2004 a jeho uznesením z 27. mája 2004 o zamietnutí sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“), ktorým zamietol jeho žiadosť o prepustenie z väzby, ako aj vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a práva podľa čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru a porušenia čl. 50 ods. 2 ústavy v spojení s čl. 13 ods. 4 ústavy uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 4 Ntv II 13/2004 z 19. mája 2004 o predĺžení väzby sťažovateľa.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti okrem iného uviedol:

„Uznesením sudcu Okresného súdu v Žiline, sp. zn. 5 TP 19/01 z 21. februára 2001 som bol podľa § 68 Trestného poriadku z dôvodov uvedených v § 67 ods. 1 písm. a), písm. c), ods. 2 Trestného poriadku vzatý do väzby na tom základe, že mi bolo dňa 20. 02. 2001 vznesené obvinenie pre trestné činy vraždy a ublíženia na zdraví podľa § 219 ods. 1 Tr. zák. a § 223 Tr. zák. Väzba začala plynúť 20. 02. 2001 a v súčasnosti ju vykonávam v... Vec prejednáva Krajský súd v Košiciach pod číslom 2 T 33/02.

Na hlavnom pojednávaní konanom 03. 05. 2004 senát Krajského súdu v Košiciach avizoval podanie návrhu Najvyššiemu súdu SR na predĺženie lehoty trvania väzby a dotknutým obžalovaným umožnil sa k tomuto návrhu vyjadriť. K uvedenému som sa

vyjadril námietkou voči zákonnosti a neprimeranej dĺžke väzby, bez bližšieho odôvodnenia a poukazu na konkrétne skutočnosti svedčiace proti môjmu väzobnému stíhaniu.

Krajský súd posúdil moje vyjadrenie ako žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu a o tejto rozhodol uznesením č. k. 2 T 33/02 na hlavnom pojednávaní konanom dňa 04. 05. 2004 tak, že túto zamietol s konštatovaním, že dôvody väzby sa nezmenili a trvajú naďalej, s poukázaním na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. Ntv-II 60/03, ktorým mi bola väzba predĺžená nad 3 roky, do 31. 05. 2004.

Proti tomuto uzneseniu som podal dňa 07. 05. 2004 sťažnosť Najvyššiemu súdu SR, ku ktorej som dňa 10. 05. 2004 zaslal doplnok, v ktorom som svoju sťažnosť obsírne zdôvodnil a poukázal na množstvo konkrétnych skutočností svedčiacich proti dôvodnosti väzby, ako aj na predchádzajúce konania o rozhodnutí o väzbe, v ktorých boli porušené aj moje Ústavou zaručené práva.

Najvyšší súd SR ešte skôr než sa zaoberal mojou sťažnosťou a podrobil ju prieskumnému konaniu, v ktorom by sa zaoberal rozhodnými námietkami voči mojej väzbe, mi uznesením sp. zn. 4 Ntv II 13/2004, zo dňa 19. 05. 2004 predĺžil väzbu nad 4 roky do 31. 05. 2005.“

Podľa sťažovateľa sa najvyšší súd až následne zaoberal sťažnosťou sťažovateľa a uznesením sp. zn. 5 To 48/2004 z 27. mája 2004 podľa § 148 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku sťažnosť sťažovateľa zamietol s poukázaním na rozhodnutie o predĺžení lehoty trvania väzby z 19. mája 2004, pričom sa podľa sťažovateľa jeho argumentáciou proti trvaniu väzby nezaoberal a dôvody zamietnutia nevyjadril v odôvodnení v zmysle § 134 ods. 1 písm. c) a ods. 2 Trestného poriadku.

O nezákonnosti takéhoto postupu a tiež o paušálnosti predlžovania lehoty trvania väzby, o nedôslednosti a o nepodložení dôvodov väzby konkrétnymi skutočnosťami vyplývajúcimi aj z vykonaného dokazovania pred súdom má svedčiť aj skutočnosť, že najvyšší súd označil sťažovateľa v odôvodnení za recidivistu, pričom 22. apríla 2004 na verejnom zasadnutí krajského súdu senát krajského súdu konštatoval, že sa na sťažovateľa v zmysle § 60 ods. 4 Trestného zákona hľadí akoby nebol súdený. Sťažovateľ uvádza, že v minulosti nebol za obzvlášť závažný trestný čin stíhaný. Táto skutočnosť bola uvedená

v spise sp. zn. 2 T 33/02 aj v doplnení sťažnosti zaslanej najvyššiemu súdu 10. mája 2004. To, že výrok najvyššieho súdu v odôvodnení uznesenia označuje napriek tomu sťažovateľa za recidivistu, dokazuje, že najvyšší súd neskúmal významné skutočnosti pre a proti väzbe a nepreskúmal ani len obsah trestného spisu sp. zn. 2 T 33/02. O predĺžení väzby najvyšší súd rozhodoval paušálne a bez náležitého odôvodnenia, čím porušil čl. 17 ods. 5 ústavy a čl. 5 ods. 4 dohovoru. Podobne paušálne a bez náležitého odôvodnenia postupoval aj v dvoch predchádzajúcich prípadoch, keď rozhodoval o predĺžení lehoty trvania väzby. Najvyšší súd sa nezaoberal „*námietskami vznesenými proti zákonnosti väzby*“, čím porušil čl. 17 ods. 2 ústavy a čl. 5 ods. 4 dohovoru.

Sťažovateľ ďalej namieta, že najvyšší súd sa ešte pred rozhodnutím o predĺžení väzby mal zaoberať jeho námietskami uvedenými v doplnení sťažnosti z 10. mája 2004 a až po vyrovnaní sa s týmito skutočnosťami, teda so zreteľom na právo osoby na riadne prieskumné súdne konanie, mal pristúpiť k rozhodovaniu o predĺžení väzby v kontexte s prihliadnutím na závery prieskumného konania, v ktorom súd preskúmava v zmysle § 72 ods. 1 Trestného poriadku, či dôvody väzby trvajú alebo či sa zmenili. Najvyšší súd napriek tomu najskôr rozhodol o predĺžení lehoty trvania väzby a až následne sa zaoberal sťažnosťou s tým, že túto zamietol práve aj s poukazom na svoje skoršie rozhodnutie o predĺžení väzby a znova zjavne bez toho, aby sa dôsledne vysporiadal so skutočnosťami uvedenými v dodatku sťažnosti, a bez riadneho odôvodnenia v zmysle § 134 ods. 2 Trestného poriadku. Týmto postupom mal najvyšší súd vylúčiť zo zreteľa pri rozhodovaní o sťažovateľovej väzbe „*námietky k zákonnosti a k dôvodom väzby*“.

Tým, že najvyšší súd v odôvodneniach len poukazoval na predchádzajúce rozhodnutia o predĺžení väzby, je podľa sťažovateľa osoba pozbavená osobnej slobody diskvalifikovaná pri účinnom domáhaní sa svojho práva na osobnú slobodu.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd vydal takýto nález:

„1.) Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením (a konaním, ktoré mu predchádzalo) sp. zn. 5 To 48/2004, zo dňa 27. 05. 2004 o zamietnutí sťažnosti J. T. proti

uzneseníu Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 2 T 33/02, zo dňa 04. 05. 2004 porušil jeho ústavné právo podľa čl. 17 ods. 1, 2, 5, čl. 50 ods. 3 Ústavy SR, a práva uvedené v čl. 5 ods. 1, 3, 4, a v článku 6 ods. 1, a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2.) Najvyšší súd SR uznesením sp. zn. 4 Ntv II/13/2004, zo dňa 19. 05. 2004 (a konaním, ktoré mu predchádzalo) porušil ústavné právo sťažovateľa J. T. uvedené v čl. 13 ods. 4, čl. 17 ods. 1, 2, 5, čl. 50 ods. 2, a právo vyplývajúce z čl. 5 ods. 3, 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. “

II.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dané dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa čl. 142 ods. 1 ústavy súdy rozhodujú v občianskoprávných a trestnoprávných veciach. Táto všeobecná právomoc trestného súdnictva zahŕňa výlučné oprávnenie na rozhodovanie najmä o otázkach viny a trestu (okrem konania o obžalobe proti prezidentovi republiky, kde koná a rozhoduje ústavný súd).

Zo subsidiárnej štruktúry systému ochrany ústavnosti vyplýva, že práve všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie práv

a slobôd vyplývajúcich z ústavy alebo dohovoru (I. ÚS 4/00). Ústavný súd je oprávnený a povinný vstupovať do právomoci trestného súdnictva len vtedy, ak by konkrétnym trestným súdom vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne a zároveň by tieto závery boli v príčinnej súvislosti s porušením základného práva alebo slobody. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tieto natoľko odchýlili od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne popreli ich účel a význam, alebo ak by účinky takejto interpretácie a aplikácie boli nezlučiteľné s ústavou, prípadne s medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná.

S poukazom na uvedené a obsah sťažnosti sťažovateľa sa ústavný súd sústredil najskôr na preskúmanie námietky porušenia práv sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a podľa čl. 5 dohovoru.

Podľa čl. 17 ods. 1 ústavy osobná sloboda sa zaručuje.

Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť osobnej slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon (...).

Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

Podľa čl. 50 ods. 3 ústavy obvinený má právo, aby mu bol poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby a aby sa mohol obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu.

Podľa čl. 5 ods. 1 dohovoru každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť a nikoho nemožno pozbaviť slobody okrem... pokiaľ sa tak stane v súlade s konaním ustanoveným zákonom.

Podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru, každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím v súlade s ustanovením odseku 1 písm. c) tohto článku, musí byť ihneď predvedený pred sudcu alebo

inú úradnú osobu splnomocnenú zákonom na výkon súdnej právomoci a má právo byť súdený v primeranej lehote alebo prepustený počas konania. Prepustenie sa môže podmieniť zárukou, že sa dotknutá osoba ustanoví na pojednávanie.

Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru, každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím... má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

V súvislostiach sťažovateľ namietal aj porušenie čl. 6 ods. 1 a čl. 13 dohovoru.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej dobe prejednaná (...).

Podľa čl. 13 dohovoru každý, koho práva a slobody priznané týmto dohovorom boli porušené, musí mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom, aj keď sa porušenia dopustili osoby pri plnení úradných povinností.

1. Ústavný súd sa najprv zaoberal tou časťou sťažnosti sťažovateľa, v ktorej namietal porušenie svojich označených ústavných práv postupom a uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 5 To 48/2004 z 27. mája 2004, ktorým tento súd zamietol sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu krajského súdu sp. zn. 2 T 33/02 zo 4. mája 2004 o zamietnutí žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby.

Ustanovenie čl. 17 ods. 5 ústavy o tom, že do väzby možno vziať iba „na základe rozhodnutia súdu“, nadväzuje na čl. 17 ods. 1 ústavy, podľa ktorého „osobná sloboda sa zaručuje“. Ústavodarca tým jasne vyjadril, aký veľký význam pripisuje jednak samotnej osobnej slobode jednotlivca a jednak úlohe súdov a sudcov pri napĺňaní ústavných záruk osobnej slobody. Podľa ústavy spomedzi všetkých orgánov činných v trestnom konaní sú to práve súdy, ktoré nesú zodpovednosť za to, či v prípade osoby obvinenej z trestného činu bude proti nej trestné konanie vedené vo väzbe alebo na slobode. Na prevzatie tejto zodpovednosti ústava ustanovuje formu „rozhodnutia“, a tým dbá o to, aby väzba ako

opatrenie pozbavujúce osobnej slobody bola vykonaná spôsobom poskytujúcim obvinenému základné procesné záruky proti svojvoľnému postupu orgánov činných v trestnom konaní (I. ÚS 6/02). Inými slovami, každé opatrenie, ktorým je jednotlivец pozbavený slobody, musí byť zlučiteľné s účelom čl. 17 ústavy a čl. 5 dohovoru, ktorým je ochrana jednotlivca proti svojvôli (mutatis mutandis II. ÚS 55/98, I. ÚS. 177/03, III. ÚS 7/00).

Sťažovateľ vo vzťahu k postupu najvyššieho súdu v konaní sp. zn. 5 To 48/2004 namieta, že

„Najvyšší súd SR sa ešte skôr než rozhodol o predĺžení väzby, mal zaoberať námietkami voči zákonnosti väzby uvedenými v doplnení sťažnosti z 10. 05. 2004, a až po vyrovnaní sa s týmito skutočnosťami... mal pristúpiť k rozhodovaniu o predĺžení väzby v kontexte... naproti tomu najskôr rozhodol o predĺžení lehoty trvania väzby, a až následne sa zaoberal mojou sťažnosťou s tým, že túto zamietol práve aj s poukazom na svoje skoršie rozhodnutie o predĺžení väzby, a znova zjavne bez toho, aby sa dôsledne vysporiadal so skutočnosťami uvedenými v dodatku ku sťažnosti a bez riadneho odôvodnenia v zmysle § 134 ods. 2 Tr. por.“.

Týmto postupom najvyšší súd podľa sťažovateľa vylúčil námietky *„k zákonnosti a k dôvodom väzby“* zo zreteľa pri rozhodovaní o jeho väzbe. V tomto postupe vidí diskvalifikáciu možnosti osoby pozbavenej osobnej slobody a jej právneho zástupcu *„účinne sa domáhať práva nebyť pozbavený slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý vyplýva z čl. 17 ods. 2 Ústavy SR, a čl. 5 ods. 3 , 4 Dohovoru, a taktiež je dotknuté jeho právo podľa čl. 6 ods. 3 písm. c) a čl. 13 Dohovoru“.*

V časti, v ktorej sťažovateľ namieta porušenie základného práva podľa čl. 17 ods. 1 (ako to vyplýva z petitu sťažnosti; pozn.), 2 a 5 ústavy, ústavný súd odmietol sťažnosť pre zjavnú neopodstatnenosť. Podľa názoru ústavného súdu je sťažnosť v tejto časti zjavne neopodstatnená, pretože chýba príčinná súvislosť medzi označenými článkami ústavy a postupom najvyššieho súdu, ktorý sťažovateľ uvádza ako postup, ktorým by mali byť porušené sťažovateľom označené práva. Navyše, na podporu svojich tvrdení o porušení

týchto práv sťažovateľ neuviedol žiadne skutočnosti, ktoré by nejakým spôsobom preukazovali alebo signalizovali vzájomnú súvislosť medzi namietaným postupom najvyššieho súdu a označenými základnými právami [čo sa týka nielen čl. 50 ods. 3 ústavy, ale aj čl. 6 ods. 3 písm. c) dohovoru, ktorý je označený bez akejkolvek ďalšej zmienky a odôvodnenia].

Ústavný súd po preskúmaní namietaného uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 5 To 48/2004 v prvom rade poukázal na tú časť jeho odôvodnenia, v ktorej najvyšší súd konštatuje, že

„... tvrdenie obžalovaného, že... dôvod väzby podľa § 67 ods. 1 písm. c) Tr. por. nie je u neho daný nič nemaní na dôvodnosti podozrenia založeného na doposiaľ vykonanom dokazovaní, že v krátkom čase mal spáchať viaceré úmyselných trestných činov z toho dva obzvlášť závažné úmyselné trestné činy, pričom trestný čin vraždy mal spáchať po tom, ako bol prepustený na slobodu.

Na základe týchto skutočností Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že u obžalovaného i naďalej trvajú dôvody väzby podľa § 67 ods. 1 písm. a), písm. c) Tr. por., pretože i naďalej hrozí dôvodná obava z konania obžalovaného uvedeného v týchto ustanoveniach, t. j., že na slobode ujde alebo sa bude skrývať, aby sa tak vyhol trestnému stíhaniu alebo trestu a že bude pokračovať v páchaní trestnej činnosti.

Na J. T. bola podaná obžaloba pre trestné činy, za ktoré zákon ustanovuje trest odňatia slobody s hornou hranicou trestnej sadzby najmenej osem rokov a preto je u obžalovaného daný aj dôvod väzby podľa § 67 ods. 2 Tr. por.“

Najvyšší súd svoje uznesenie o zamietnutí sťažnosti obžalovaného (sťažovateľa) odôvodnil aj výsledkami dosiaľ vykonaného dokazovania a pretrvávaním dôvodného podozrenia, že obžalovaný spáchal trestné činy, pre ktoré je na neho podaná obžaloba.

Pokiaľ sťažovateľ namieta porušenie svojich práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom a uznesením najvyššieho súdu, ktorým podľa § 148 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu krajského súdu sp. zn. 2 T 33/02 zo 4. mája 2004, ktorým bola zamietnutá jeho sťažnosť o prepustenie z väzby na slobodu, ide

podľa názoru ústavného súdu o také rozhodnutie všeobecného súdu, na ktoré sa čl. 6 ods. 1 dohovoru vecne nevzťahuje. Článok 6 dohovoru sa totiž zásadne nevzťahuje na konanie o väzbe vrátane konania a rozhodovania trestného súdu o predĺžení väzby, pre ktoré platí špeciálna, pokiaľ ide o procesné záruky poskytované osobe nachádzajúcej sa vo väzbe, v zásade prísnejšia právna úprava obsiahnutá v čl. 5 dohovoru. Preto je sťažnosť sťažovateľa aj v tejto časti zjavne neopodstatnená.

Sťažovateľ v odôvodnení sťažnosti a v jej petite poukazuje a cituje aj čl. 5 ods. 1 dohovoru, avšak bez akéhokoľvek ďalšieho špecifikovania jeho namietaného porušenia.

Podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím v súlade s ustanovením odseku 1 písm. c) tohto článku, musí byť ihneď predvedený pred sudcu alebo inú úradnú osobu splnomocnenú zákonom na výkon súdnej právomoci a má právo byť súdený v primeranej lehote alebo prepustený počas konania.

Vo vzťahu k dôvodnému podozreniu ako materiálnej podmienke uvalenia väzby ústavný súd považuje za potrebné pripomenúť, že pri porušení čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru (v kontexte porušenia čl. 5 ods. 3 dohovoru) v súlade s rozhodovacou činnosťou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) sa uznáva, že „dôvodné podozrenie“ (reasonable suspicion) treba považovať za dôležitú súčasť záruk každého proti jeho svojvoľnému zatknutiu či väzbe (napr. IV. ÚS 83/03). Dôvodné podozrenie predpokladá existenciu faktov alebo informácií, ktoré by objektívnemu pozorovateľovi umožnili úsudok o tom, že konkrétna osoba mohla spáchať trestný čin, pričom jeho „dôvodnosť“ závisí vždy od všetkých okolností konkrétneho prípadu (rozsudok ESLP vo veci Fox, Cambell a Hartley v. Veľká Británia z 30. augusta 1990).

Dôvodné podozrenie však nie je potrebné dokladať aj dôkazmi, pretože by „bolo nelogické, aby na účely čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru bol trestný čin jednoznačne definovaný a aj preukázaný. Toto je cieľom vyšetrovania a súdneho konania, ktorého zákonný a zákonnému účelu zodpovedajúci priebeh zabezpečuje vyšetrovacia väzba obvineného“ [rozhodnutie Európskej komisie pre ľudské práva (ďalej len „Komisia“) vo

veci sťažnosti č. 8087/77 z 3. mája 1978]. V dôsledku toho má vyšetrovacia väzba zabezpečiť „nerušený priebeh oficiálneho vyšetrovania a následného súdneho konania“ (napr. rozhodnutie Komisie v prípade sťažností č. 8224/78 z 5. decembra 1978, č. 8118/78 z 19. marca 1981, č. 8339/78 z 12. júla 1979 a ďalších).

Ústavný súd považuje tento záver za osobitne dôležitý so zreteľom na dôvod väzby uvedený v § 67 ods. 2 Trestného poriadku, ktorý je samostatným dôvodom na uvalenie väzby, pri ktorom sa zužuje možnosť skúmať dôvodné podozrenie inak, než je to pri existencii dôvodov väzby podľa § 67 ods. 1 Trestného poriadku.

Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím... má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné. Sťažovateľ z tohto práva vyvodzuje oprávnenie podať návrh na preskúmanie procesných a hmotnoprávných podmienok, ktoré sú podstatné pre „zákonnosť“ tohto pozbavenia slobody a právo na konanie „splňajúce podstatné náležitosti“.

Sťažovateľ podal sťažnosť proti uzneseniu krajského súdu zo 4. mája 2004, ktorú najvyšší súd uznal ako podanú včas a o ktorej rozhodol 27. mája 2004. Ústavný súd v súvislosti s uvedenými skutočnosťami dospel k záveru, že nepovažuje dĺžku lehoty, v rámci ktorej najvyšší súd rozhodol, za takú, ktorá by nezodpovedala kritériám čl. 5 ods. 4 dohovoru, a zároveň odôvodnenie jeho rozhodnutia nepovažuje za svojvoľné ani nedostatočné. Preto sťažnosť v tejto časti takisto odmietol z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti; k rovnakému záveru dospel aj vo vzťahu k namietanému porušeniu čl. 13 dohovoru.

Z uvedených dôvodov preto ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol ako celok ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

2. Sťažovateľ ďalej v sťažnosti namietal, že v napadnutom uznesení najvyššieho súdu sp. zn. 4 Ntv II 13/2004 (v odôvodnení sťažnosti chybné uvedená sp. zn. Ntv - II 109/02)

chýba bližšie odôvodnenie rozhodnutia a predovšetkým chýbajú konkrétne dôvody, pre ktoré bola väzba predĺžená vo vzťahu k jeho osobe. Najvyšší súd podľa neho v odôvodnení uvádza dôvody väzby bez toho, aby sa nimi zaoberal u každej osoby uvedenej v návrhu oddelene, teda tak, aby bola ochrane ústavných práv a základných slobôd poskytnutá náležitá starostlivosť a súdna ochrana. Dôvody väzby u obžalovaného sú spravidla vždy založené na špecifických okolnostiach vzťahujúcich sa na konkrétnu osobu, čas, miesto a okolnosti skutku, pre ktorý je stíhaná.

Podľa sťažovateľa najvyšší súd rozhodoval o predĺžení lehoty jeho väzby paušálne a bez náležitého odôvodnenia, čím porušil čl. 17 ods. 5 ústavy a čl. 5 ods. 4 dohovoru. Tým, že sa podľa neho najvyšší súd nezaoberal „námietskami vznesenými proti zákonnosti väzby“, porušil čl. 17 ods. 2 ústavy a čl. 5 ods. 4 dohovoru.

Vo vzťahu k namietanému uzneseniu najvyššieho súdu o predĺžení väzby sp. zn. 4 Ntv II 13/2004 ústavný súd poukázal na časť odôvodnenia, z ktorej vyplýva, že ide o rozsiahlu vec, v rámci ktorej vznikla potreba doplniť znalecké posudky a vypočúť ďalších svedkov. Najvyšší súd po preskúmaní spisového materiálu rozhodol, že

„... dôvody väzby u oboch obžalovaných pretrvávajú aj naďalej, keďže u oboch ide o recidivistov a aj teraz prejednávanej trestnej činnosti sa mali dopustiť vo väčšom rozsahu, plánovite a premyslene, čím je i naďalej daný dôvod väzby uvedený v § 67 ods 1 písm. c) Tr. por. Vzhľadom na tú skutočnosť, že sa obaja vyhýbali trestnému stíhaniu je daná obava, že by sa po prípadnom prepustení z väzby snažili vyhnúť trestnému stíhaniu [§ 67 ods. 1 písm. a) Tr. por.]. Napokon vzhľadom na právnu kvalifikáciu a podozrenie, ktoré u obžalovaných naďalej trvá, je daný i dôvod väzby uvedený v § 67 ods. 2 Tr. por.

Doposiaľ nebolo možné vec právoplatne ukončiť nie zo subjektívnych dôvodov, ale vzhľadom na rozsah a obtiažnosť veci (rozsah viac ako 6000 strán) a potrebu vykonať ďalšie dôkazy, ktoré z objektívnych dôvodov nebolo ešte možné na hlavnom pojednávaní zrealizovať.“

Ústavný súd po preskúmaní namietaného uznesenia dospel k záveru, že obsah uznesenia najvyššieho súdu o predĺžení lehoty trvania väzby a jeho odôvodnenia dáva

logické odpovede na otázku, prečo sú aj po uvedenej dobe dané, resp. prečo pretrvávajú dôvody väzby [vo vzťahu k dôvodom väzby platí to, čo ústavný súd uviedol v II. časti odôvodnenia tohto rozhodnutia pod bodom 1 (s. 10 – 11) v súvislosti s predchádzajúcimi námietkami sťažovateľa s osobitným zreteľom na § 67 ods. 2 Trestného poriadku].

Najvyšší súd opieral svoje rozhodnutie o zistenie, že zákonné dôvody väzby podľa § 67 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku, ako aj podľa § 67 ods. 2 Trestného poriadku trvajú, čo znamená, že namietané uznesenie zodpovedá požiadavkám vyplývajúcim ako z čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, tak aj z čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru (označený čl. 13 ods. 4 a čl. 50 ods. 2 ústavy sťažovateľ neodôvodnil; pozn.). Z týchto skutočností možno vyvodit' záver, že označeným uznesením najvyššieho súdu nemohlo dôjsť k porušeniu označených práv sťažovateľa, pretože chýba príčinná súvislosť medzi označenými článkami ústavy a dohovoru a uznesením najvyššieho súdu.

Na základe uvedených dôvodov ústavný súd sťažnosť sťažovateľa aj v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. septembra 2005